

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Son dönemde Türkiye'de ırkçı ve faşizan söylemlerin tırmanışa geçtiğine dair pek çok endişe verici örnek yaşanmaktadır. Özellikle Kürt sorununda yeni bir "çözüm süreci" ya da barış ikliminin oluşmaya başladığı bu günlerde dahi, ırkçı nefret söylemleri ve eylemleri devam etmektedir. Sosyo-politik araştırma verileri, yılın sadece ilk çeyreğinde basına yansıyan en az 50 nefret ve ayrımcılık vakasının 43'ünün doğrudan Kürt kimliğine ve diline yönelik olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ırkçılık ve nefret temelli saldırıların artık münferit olaylar olmaktan çıkıp yapısal bir karakter kazandığını, sistematik bir hale geldiğini göstermektedir.

Bu endişe verici gidişatın son örneklerinden biri, kalp cerrahı ve akademisyen Prof. Dr. Bengi Başer'in sosyal medyada yaptığı bir paylaşım ile yaşanmıştır. Başer, "insan alt türleri" gibi son derece ağır ve ayrımcı bir ifade kullanarak, belli bir topluluğu biyolojik olarak aşağılayan ve insanlık dışılaştıran bir dil kurmuştur. Bu söylem, yalnızca bireysel bir önyargının değil, aynı zamanda bir toplumsal kesime dönük organize nefretin dışavurumu olarak okunmalıdır.

Bu paylaşımın ardından Diyarbakır Barosu ve DEM Parti tarafından suç duyurusunda bulunulmuş; Başer'in ifadelerinin Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "nefret ve ayrımcılık" ile "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlarını oluşturduğu ifade edilmiştir. Bu başvurularda, kullanılan dilin bir halkı topluca suçla ilişkilendirdiği, etnik kimliğe dayalı aşağılamada bulunduğu ve bir arada yaşamı doğrudan tehdit ettiği açık biçimde vurgulanmıştır. Anayasa'da güvence altına alınan eşitlik, onur ve insan haysiyeti ilkeleriyle açıkça çelişen bu söylemin, aynı zamanda yeni bir barış sürecinin inşasına da ciddi zarar verdiği ortadadır.

Prof. Dr. Bengi Başer'in bir akademisyen ve hekim olması, bu sözlerin toplum üzerindeki etkisini daha da ağırlaştırmaktadır. Zira bu tür unvanlara sahip kişilerin kamuoyunda oluşturduğu güven ve etkileyicilik düzeyi yüksektir. Bu nedenle, etik dışı ifadelerin bu alanlarda dile getirilmesi, yalnızca yasal değil aynı zamanda mesleki ve idari yaptırımları da gerektirmektedir. Bu bağlamda, meslek odaları, üniversiteler ve ilgili bakanlıkların da sorumluluk üstlenmesi gerektiği açıktır.

Toplumsal barışa en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde, ırkçılığı normalleştiren veya teşvik eden hiçbir davranış görmezden gelinmemelidir. Irkçılık ve nefret suçları yalnızca hedef alınan kesimleri değil, tüm toplumu zehirlemektedir. Bu nedenle savcıların derhal harekete geçmesi, cezasızlığın son bulması ve nefret söylemine karşı kararlı bir mücadele yürütülmesi hayati önemdedir. Akademiden medyaya, sağlıktan güvenliğe kadar her alanda ayrımcılıkla mücadele

edilmesi; bu tür söylemlerin yalnızca eleştirilmekle kalmayıp etkin biçimde cezalandırılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Son beş yıl içerisinde (2020–2024) kolluk kuvvetlerine intikal eden, etnik kimliğe dayalı nefret söylemi ve ırkçı saldırı vakaları hakkında tutulan kayıtlar nelerdir? Bu vakaların kaçısı Kürt yurttaşlara yöneliktir? Bakanlığınızın elinde bu konuda düzenli, yıllara göre ayrıştırılmış bir istatistiki veri seti bulunmakta mıdır?
- 2- Özellikle Kürt yurttaşlara yönelik sözlü veya fiziksel saldırı, linç girişimi, tehdit ve sosyal medya üzerinden hedef gösterme olaylarında, İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk güçleri tarafından kaç işlem yapılmıştır? Bu vakalarda kaç kişiye işlem yapılmış, kaç adliyeye sevk edilmiş, kaç hakkında dava açılmıştır?
- 3- Sosyal medyada yayılan ve halkı kin ile düşmanlığa tahrik eden paylaşımların takibi, denetimi ve gerektiğinde adli makamlara bildirilmesi amacıyla Bakanlığınız bünyesinde yürütülen düzenli bir sistem var mıdır? Prof. Dr. Bengi Başer'in kamuoyunda infiale yol açan paylaşımı gibi örneklerde, Siber Suçlarla Mücadele birimleri tarafından herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
- 4- Toplumsal barışı ve kamu düzenini tehdit eden nefret eylemleri ve söylemleriyle mücadele amacıyla kolluk birimlerine yönelik özel genelgeler veya iç talimatlar yayımlanmakta mıdır? Özellikle Kürt yurttaşlara yönelik olaylarda uygulanan güvenlik politikaları diğer gruplarla kıyaslandığında eşitlik ilkesine uygun mudur?
- 5- Kolluk personelinin ırkçılık, nefret suçları, ayrımcılık ve ötekileştirme konularında duyarlılığını artırmaya yönelik eğitim programları uygulanmakta mıdır? Emniyet ve jandarma teşkilatlarında bu konularda uzmanlaşmış birimler ya da irtibat noktaları kurulması yönünde bir planlama mevcut mudur?
- 6- Etnik köken temelli saldırıların ve ırkçı provokasyonların önlenmesine yönelik olarak, İçişleri Bakanlığı'nın Adalet, Milli Eğitim, Kültür ve Aile Bakanlıkları gibi kurumlarla ortak yürüttüğü bilinçlendirme programları ya da sivil toplumla iş birliği çalışmaları bulunmakta mıdır?
- 7- Kürt yurttaşların yoğun yaşadığı bölgelerde son beş yılda yaşanan toplumsal olaylar, protestolar ya da kültürel etkinlikler sırasında kolluk güçlerinin uyguladığı güç kullanımı, gözaltı işlemleri ve müdahalelere ilişkin Bakanlığınızca yürütülmüş herhangi bir denetim ya da soruşturma var mıdır?
- 8- Prof. Dr. Bengi Başer'in paylaşımı sonrasında oluşan toplumsal tepki ve hassasiyet dikkate alınarak, hedef alınan kesimlerin huzur ve güvenliğini sağlamak üzere İçişleri Bakanlığı herhangi bir özel tedbir almış mıdır? Bu tür gerilimlerin ileride toplumsal çatışmalara dönüşmesini önlemek amacıyla Bakanlığınızın proaktif bir kriz yönetim stratejisi var mıdır?
- 9- Bazı medya kuruluşlarında Kürt yurttaşlara yönelik ötekileştirici ve düşmanlaştırıcı yayınlar yapılmakta, bu yayınlar üzerinden linç kampanyaları örgütlenmektedir. Bu tür içeriklerin takibi ve gerektiğinde müdahalesi konusunda Bakanlığınıza bağlı ilgili birimler ne gibi adımlar atmaktadır?
- 10- İrkçı veya nefret temelli suçların hedefi olmuş yurttaşların, başta Kürtler olmak üzere, kolluk birimlerine başvurduğunda şikayetlerinin ciddiyetle ele alınıp alınmadığına dair bir izleme veya şikayet mekanizması mevcut mudur? Bu konuda mağdur başvurularına dair kayıt tutulmakta mıdır?